

ÁRNYÉKOLÁS

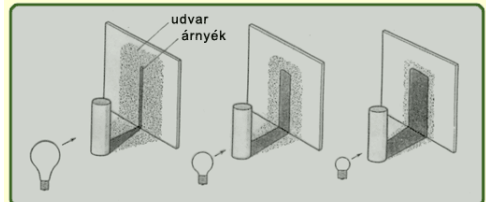
Az árnyékolás általánosan
Egyszerű árnyék
Árnyék generálása pásztázó-vonal algoritmussal
Kétmenetes árnyékolási algoritmus
Árnyék tér
Kétmenetes z-pufferes árnyékolási algoritmus

Az árnyékolás általánosan

Az árnyékolás általánosan   **Árnyék (Shadow)**

Algoritmus, amely meghatározza, hogy melyik felszín látható a fényforrásból nézve

Általában bonyolult (sok mindentől függ, pl. a fényforrás méretétől)

Az árnyékolás általánosan

Egyszerűsítés:
Pontszerű fényforrásokra:

$$I_\lambda = I_{a\lambda} k_a O_{a\lambda} + \sum S_j f_{attj} I_{p\lambda} [k_d O_{d\lambda} (N \cdot L_i) + k_s O_{s\lambda} (R_i \cdot V)^n]$$

Ahol

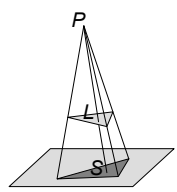
$$S_j = \begin{cases} 0, & \text{ha az } i \text{ forrásból ez a pont nem látszik} \\ 1 & \text{különbén.} \end{cases}$$

Csak poligon határu testekkel foglalkozunk egyetlen fényforrás esetén: egyszerű árnyék

Egyszerű árnyék

1. (Blinn 1988) Egyetlen tárgy árnyéka sík felszínen

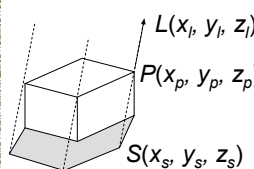
Pl. pontszerű fényforrás esetén az árnyék a vízszintes síklapon ($z_S = 0$) perspektív vetítéssel

$$M_{per} = \begin{pmatrix} 1 & 0 & 0 & 0 \\ 0 & 1 & 0 & 0 \\ 0 & 0 & 0 & 0 \\ 0 & 0 & 1/d & 1 \end{pmatrix}$$

Egyszerű árnyék

Tetszőleges helyzetű síklap: transzformáció, vetítés

Pl.: párhuzamos megvilágításnál: síklap $\rightarrow z = 0$

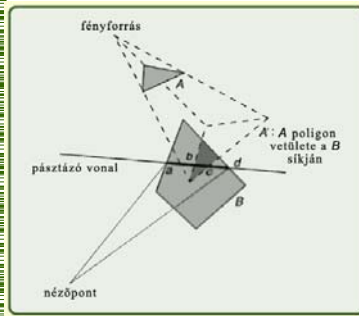
$$M_{par} = \begin{pmatrix} 1 & 0 & -x_l/z_l & 0 \\ 0 & 1 & -y_l/z_l & 0 \\ 0 & 0 & 0 & 0 \\ 0 & 0 & 0 & 1 \end{pmatrix}$$

Árnyékolás: parallel

poligon $\xrightarrow{\text{projekció}}$ vetített poligon $\xrightarrow{\text{pásztázás}}$ z-buffer

Egyszerű árnyék

2. Árnyék generálás pásztázó-vonal algoritmussal
 (APPEL 1968, BOUKNIGHT, KELLEY 1970)

A látható felszín meghatározására szolgáló pásztázó-vonal algoritmus kibővítése árnyék generálással

Árnyék generálása pásztázó-vonal algoritmussal

A **B** poligonon az **A** poligon vetülete (**A'** poligon) adja meg az árnyékot

Tehát a pásztázó vonal és **A'** metszéspontjai határozzák meg az árnyék határait

Az árnyék „ki-be kapcsolása” ugyanúgy történik, mint a látható felszín meghatározásánál

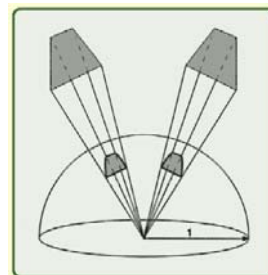
Sok számolás: n poligon esetén $n(n-1)$ vetület számítása

Árnyék generálása pásztázó-vonal algoritmussal

Gyorsítás: Előfeldolgozás

A poligonok vetítése egy, a fényforrás köré írt gömb felszínére.

Ha a vetületeknek (kiterjedésüknek) nincs közös része, akkor nem árnyékolhatják egymást - ezeket a párokat kiszűrjük

Árnyék generálása pásztázó-vonal algoritmussal

Adatstruktúra: látható felszín, árnyék

Algoritmus:

Pásztázás - a látható szakaszokra megvizsgáljuk, hogy árnyékban vannak-e

Árnyék generálása pásztázó-vonal algoritmussal

Esetek:

Ha az aktuális pásztázandó szakaszhoz nincs árnyékoló poligon, akkor normális pásztázás, különben

ha az árnyékoló poligon nem takarja a pásztázó szakaszt, akkor normális pásztázás,

ha teljesen takarja, akkor árnyékolás,

ha részben takarja, akkor a pásztázó szakaszt részekre osztjuk, és a részekre megismételjük az eljárást.

Egyszerű árnyék

3. Kétmenetes árnyékolási algoritmus

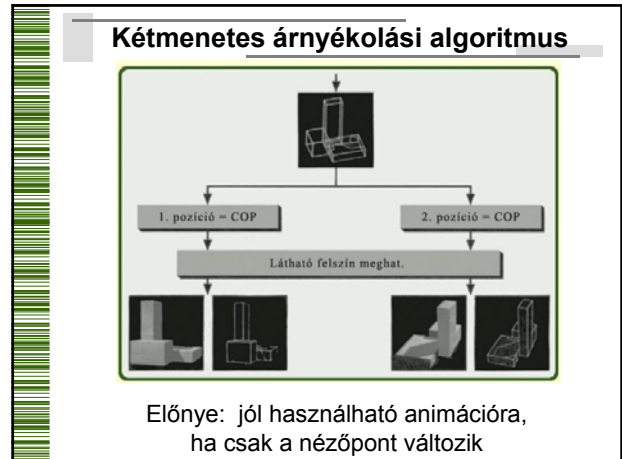
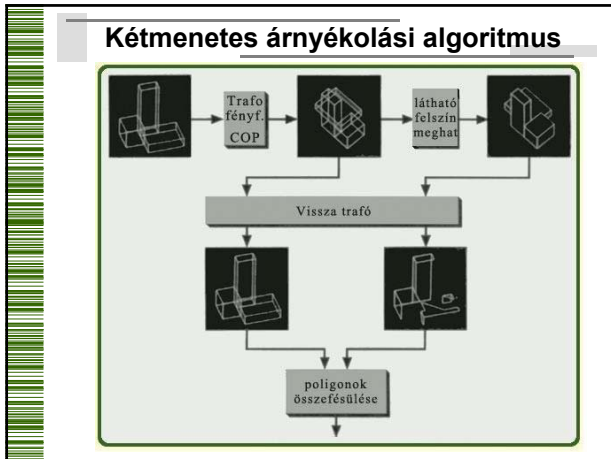
(ATHERON, WEILER, GREENBERG 1978)

Észrevétel: csak azokat a poligonokat kell árnyékolni, amelyek

- láthatók a nézőpontból és
- nem láthatók a fényforrásból

Kétmenetes árnyékolási algoritmus

1. lépés: A fényforrásból látható felszín meghatározása (a megvilágított poligonok listája)
  - a) transzformáció: vetítés a fényforrásból
  - b) látható felszín meghatározása
  - c) vissza transzformáció
2. lépés: a poligonok adatbázisának összefésülése (mi van árnyékban és mi nincs)
3. lépés: a nem látható felszínek eltávolítása (a látható poligonok listája)
4. lépés: megjelenítés
pl. pásztázó vonal algoritmussal

Egyszerű árnyék

4. Kétmenetes z-pufferes árnyékolási algoritmus

1. lépés: számítsuk ki a z-puffert a fényforrásból nézve
2. lépés: ha egy pont látható (a megfigyelő helyéről), akkor transzformáljuk a fényforrás-középpontú vetítési rendszerbe, ahol a z-puffer tartalmából eldönthető, hogy árnyékban van-e
 $\equiv$
 a transzformált pont távolabb van-e a fényforrástól, mint a z-pufferhez tartozó pont?

Egyszerű árnyék

5. Árnyék tér (Shadow Volumes) (CROW 1977)

A tárgy árnyék tere: a térnek az a része, amit a tárgy eltakar a fényforrás elől. „Árnyék poligonok” határolják. A fényforrás helyéből és a tárgy kontúrvonalaiából meghatározható az árnyék tér.

Az árnyék poligonokat nem kell megjeleníteni, de felhasználhatók az árnyékoláshoz.

Az árnyék poligonok síkjának normálisa mutasson az árnyék térből kifelé

Árnyék tér

Árnyékszám a P pontban: $s(P)$

A nézőpont felé néző árnyék poligon: $s(P)=s(P)+1$

Hátra néző árnyék poligon: $s(P)=s(P)-1$

P árnyékban van $\iff s(P) > 0$

Árnyék tér

Példák: Árnyékban van-e **A**, **B** és **C**?
V a megfigyelő

$VA : +1$	$\iff s(A) = 1$	$VA : 1 - 1 + 1$	$\iff s(A) = 1$
$VB : +1 - 1$	$\iff s(B) = 0$	$VB : 1 + 1 - 1$	$\iff s(B) = 1$
$VC : +1 + 1$	$\iff s(C) = 2$	$VC : 1 - 1 + 1 + 1$	$\iff s(C) = 2$